

του ενός κατότου, εκείνων των ἐπαρχιῶν Παφου, Χρυτοχού και Κουλιανίου! Ἄν ἤμαθα ὑπὸ ἑκείνης μιᾶς χοιστιανικῆς κυβερνήσεως, και αὐτὴ μᾶς ὑποπτεύετο ὡς μέλλοντας νὰ ἐγερθώμεν κατ' αὐτῆς, οὐδέν κατ' οὐδὲν ἤθελε βλάψει, ἀλλὰ τῇ παρεδίδχμεν τὰ ὅπλα μας! Ἡ Τουρκία, ἂν δὲν ἦτο εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἀναίσθησις ἐκ βαρβαρότητος, ἤθελε συνέλθει ἡδὴ διὰ τὰς ἀπανθρωπίας αὐτῆς, και προθυμηθῇ αὐθορμητῶς ν' ἀποζημιώσῃ ὅλας τὰς οἰκογενείας, ὅσας ἡ ἀναίσθησις τῆς κατέστησεν ἐλκεϊνάς! Δυστυχῶς ὁμοίως διὰ τὴν ἄκραν βαρβαρότητα και τὴν θρησκομανίαν τῆς, φαίνεται τόσον ἀναίσθητος τοιούτων εὐγενῶν αἰσθημάτων, ὅσον ἡ μύτη τοῦ χοίρου ἀναίσθητε τῆς εὐωδίας τῶν ρόδων! Εἶχε δικαίον, μέγα δικαίον, τέκνον μου, ὁ Ρουσσώ, ὀνομάζων αὐτὴν «stupidе musliman!»

Ο ΜΑΚΙΑΒΕΛΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ. (1)

«Ὅταν ἀκούης ὅτι ἐπαινεῖται ἱατρός τις διότι ἐθεράπευσεν ἀσθενῆ ἀπὸ μεγάλης νόσου, λέγε ὅτι αἱ τοιαῦται ἀσθένειαι δὲν ἀποβαίνουν ποτὲ θανατηφόροι, και ὅτι μόνῃ ἡ φύσις εἶναι ἱκανὴ νὰ τὰς ἱατρεύσῃ. Ὅταν κραχθῇς νὰ ἐπισκεφθῇς ἀσθενῆ θεραπευόμενον πρότερον ὑπὸ ἄλλου ἱατροῦ, ζήτη νὰ ἴδῃς τὰς συνταγὰς του, και ὅταν σὲ τὰς φέρωσι, μειδιάσας και κινήσας ὀλίγον τὴν κεφαλὴν, εἰπὲ, «Τὶ πλῆθος ἱατρικῶν! Βέβαια, ἐὰν δὲν ὠφελήσῃ τὸ ἓν, νὰ ὠφελήσῃ τὸ ἄλλο!» ἢ ἐμπορεῖς νὰ εἴπῃς, «Τὸ ἱατρικὸν δὲν εἶναι κακὸν, πλὴν δὲν εἶναι διὰ τὴν ἀσθενείαν σου.» Ὅταν εὑρεθῇς μετ' ἄλλου ἱατροῦ εἰς συμβούλιον, ἐπαίνεσον μερικὰ ἐξ ὧσων ἐδωκεν ἱατρικῶν. Ἐπειτα στραφείς πρὸς τὴν ἀσθενῆ, εἰπέ τὴν, «Πλὴν τὸ ποτὸν, τὸ ὅποιον ἐπῆρετε χθές, πρέπει νὰ σὰς ἐπεύραξεν ἀρετὰ τὰ νεῦρα.» Ἐκ τούτου καταλαμβάνει παρὰ τὰ ἡ πάσχουσα ἀσθενής, ὅτι ἐσφαλὲν ὁ ἄλλος ἱατρός, και ὅτι ὁ εἰς συμβούλιον κραχθεὶς ζητεῖ νὰ τὸν σκεπάσῃ ὅταν ἀπαντήσῃς δὲ κανένα ἄλλον τῆς συγγενῆ, εἰπέ τῷ, πρόπον τινὰ μυστικᾶ, ὅτι ὁ ἱατρός ἔκαμε μέγα σφάλμα, και ὅτι εἶναι εὐτυχία πῶς δὲν ἐπέφερεν ὀλεθριώτερα ἀποτελέσματα. Ἐὰν ἐξέρῃς ὅτι ὁ ἄλλος κραχθεὶς ἱατρός δὲν γνωρίζει τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν, σὺ ὁμιλεῖς τὸν Λατινιστὴν, και ἐπειδὴ δὲν θέλει δυνῆσθαι νὰ σε ἀποκριθῇ, ὁ ἀσθενὴς και οἱ περὶ αὐτὸν θέλουσι τὸν καταδικάσαι ὡς ἀμαθῆ. Ἐὰν ᾔσῃ γέρον ἱατρός, καταγόρει τοὺς νέους ὡς μὴ ἔχοντας πρᾶξιν, και λέγεις ἐναντίον μάλιστα ἐκείνου, ὅστις ἀρχίζει τὸ στάδιόν

του. Ναί μὲν, εἶναι καλὸς νέος, ἐσπούδασε, και ἐμπορεῖ νὰ ἐξέρῃ θεωρίας πολλὰς και πολλὰ βιβλία, πλὴν δὲν γνωρίζει ἀκόμη τὸ κλίμα, και altro è la Grammatica, ed altro la pratica. Ὁ δὲ κόσμος, ἐπειδὴ δὲν ἐρωτᾷ. — ἔχει πνεῦμα και δαιμόνιον; — ἀλλ' ἔχει λευκάς τρίχας; — και ἐπειδὴ φρονεῖ ὅτι, διότι ὁ γέρον εἶδε περισσότερον παρὰ τὸν νέον ἱατρὸν, πρέπει ἐπομένως νὰ ἐσυλλογίσθῃ και περισσότερον και ἐπειδὴ δὲν συλλογίζεται ὅτι ἀμφοτέρω ἐκ τῶν γερόντων ἱατρῶν ἔλαβαν, κατὰ τὴν φράσιν τοῦ ἀθανάτου Ζημερμάνου, ἀκόμη εἰς τὴν μήτραν ὄντες, λευκὰς τρίχας και ἐπειδὴ δὲν βάλλει ποτὲ εἰς τὸν νοῦν του ὅτι ἓνας νέος δύναται και εἰς ὀλίγα ἔτη νὰ ζήσῃ πολὺν καιρὸν, και νὰ παρατηρήσῃ πολλὰ, — θέλει σὲ πιστεῦσαι ἐπὶ καλήτερα. Ἐν γένει, προσπαθεῖ νὰ ὑποσκάπτῃς τὸν ἄλλον τὴν ὑόληψιν διὰ νὰ εἰσέλθῃς ἐσὺ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀσθενούς, ὑποσχόμενος μὲν περισσότερα ἢ ὅσα δύνανται ἐκείνοι νὰ ὑποσχεθῶσι, γνωρίζοντες τὰ ὅρια τῆς τέχνης, ἐμπνέων δὲ εἰς τοὺς συγγενεὺς φόβους και ὑποψίας, ἐὰν ἐπιμένωσιν εἰς τὰ ν' ἀκολουθῶσι τὴν μέθοδόν του — «Μὲ τόσας βδέλλας δὲν θέλει σ' ἀφήσῃν διόλου αἷμα!» ἢ λέγῃ, «Αὕτη ἡ ψευδοπλευρίτις διὰ νὰ ἱατρευθῇ, πρέπει νὰ κυττάζωμεν τὰ νεῦρα, και ὄχι τὴν χολήν!» Ὅλα δὲ ταῦτα πράττεις μετὰ μεγάλην ἀναιδείαν και ἀναισχυντίαν και τέχνην, διὰ νὰ μὴ ἀνακαλυφθῇ ἡ πανούργος ἀχρειότης σου.

ΑΦΟΡΙΣΜΟΣ ΣΤ'.

Ὅταν κινδυνεύῃ ἡ ἀποθάνῃ ὁ ἀσθενὴς σου, ζήτη ὅπως δύνασαι νὰ σκεπάσῃς τὸ πρᾶγμα, και νὰ ἀποδειχθῇς ἀθῶος.

Ἐν γένει, λέγε πάντοτε ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐφέτος ἀποθνησκόντων εἶναι πολὺς, πλὴν ὄχι εἰς τὸν ἀσθενῆ, ἀλλ' εἰς τοὺς συγγενεὺς, εἰς τρόπον ὅστε, ἐὰν μὲν ἀποθάνῃ, σὺ δὲν θέλεις πταίσαι, ἐὰν δὲ ὑγιαίνῃ, τότε ἡ ἀξία σου θέλει φάνεσθαι ἔτι μεγαλύτερα. Ἐὰν προβλέπῃς ὅτι ὁ ἀσθενὴς σου μέλλει νὰ ἱποθάνῃ πρόφρατον ὀλίγον τι καλῆτερεύσαντα νὰ τὸν στείλῃς εἰς τὰ λουτρά (1). Ἀλλ' ἐὰν τέλος ἀποθάνῃ, τότε ἀπόδος τὸ σφάλμα ἢ εἰς ὅσα ἱατρικὰ μετεχειρίσθῃ πρὶν σε κραῖναι. ἢ διότι σ' ἐκραῖεν ἀρχῇ, ἢ διότι ἡ ὁ ἀσθενὴς ἢ οἱ περιεσώτες δὲν ἐφύλαξαν τὴν δίαιταν και τὰς προσταγὰς σου, ἢ ζήτη νὰ ρίψῃς τὸ σφάλμα εἰς τὰ ἱατρικὰ τοῦ φαρμακοποιοῦ, ἢ ὅταν, τέλος, δὲν δύνασαι νὰ εὕρῃς αἰτίαν τοῦ θανάτου εὐλογηφανῇ ἀπόδος τὴν εἰς αὐτὸν τὸν θάνατον, διηγούμενος πόσον βαρεῖα ἦτον ἡ ἀσθένεια, και δεικνύων μετὰ πόσῳ τῶν συμπτωμάτων περιγραφῇ ὅτι εἶναι θαῦμα ἂν ποτὲ δυνῆθῃ τις νὰ μὴ γείνη θύμᾳ τῆς

(Ἐπεται ἡ συνέχεια.)

(1) Ἡ εἰς Μισολόγιον!